QUÆRES IV.

Caſus Quinque.

***Primus.** Confeſſarius dedit mulieri in confeſſione cartam ſollicitationis, poſtea tamen legendam.*

2. Poſt auditam confeſſionem mulieris miſit in ejus domum litteras ſollicitationis, aut lenonem, qui illam induceret ad inhoneſta.

3. Dedit mulieri immediate poſt confeſſionem donum inſolitum, v. gr. annulum, nullam explicando cauſam.

4. Conſuluit mulieri conjugatæ in confeſſione homicidium ſui viri.

5. Dat pœnitenti in confeſſione pecuniam, ut eam tribuat ſuæ meretrici. Vel ab ea petit domum, ut eo adducat ſuam concubinam. An denunciandi?

567 RESp. Ad 1. eſſe denunciandum, ob dicta *in n.* 507. ex Decr. Alex. VII. *Propoſ.* 6. die 24. Septembris 1665. etiamſi Confeſſarius dixiſſet, litteram illam ad eam mittere ſuum conſanguineum. Nam in traditione incipit ſollicitatio, & in lectione perficitur. Quod ſi mulier epiſtolam non legeret, ſed combureret, non eſſet denunciandus, quia ignorat, quid contineatur: niſi Confeſſarius per verba, aut ſigna expreſſiſſet. Bordon. *n.* 56.

568 Ad 2. Reſpond. Non eſſe denunciandum, Diana *par.* 1. *tract.* 4. *reſol.* 3. *in fine*, ob rationem *de n.* 503. *&* 504. niſi de ea miſſione monuiſſet pœnitentem, *juxta dicta in n.* 508. Bord. *in Man. conſult. ſect.* 25. *num.* 88.

569 Ad 3. Difficultas non procedit de dono ſpirituali, aut religioſo, ſed de inſolito, puta ſi donaret annulum mulieri, pugionem, aut quid ſimile puero.

Affirmat Trimarchus apud Bordon. *n.* 60. quia dona magis alliciunt, quam verba. Item mulier (ut ſupponitur) nec eſt pauper, nec annulum perdidit: ergo poteſt de affectu venereo ſuſpicari, & ſic provocari ad libidinem.

Negat Bordon. *cit. n.* 61. quia donum non ordinatur ex natura ſua ad venerea, adeoque non eſt ſignum ſufficiens, ut mulier ſuſpicetur amorem venereum. Tum quia mulier ſic ſuſpicans temere ſuſpicaretur, & peccaret; quoniam poſſet donantis intentionem in bonam partem ſumere, nempe in gratitudinem, ſi ipſa beneficium aliquod ei attulerit, vel ex liberali largitione, ex affectu paterno ſpirituali: Eo præſertim, quia quilibet eſt præſumendus bonus, niſi certo conſtet, quod ſit malus. Adeoque talis Confeſſarius non eſt denunciandus, niſi inhoneſtam intentionem, dum donavit, ſignis, aut verbis expreſſiſſet, & tunc eſſet denunciandus ob hujuſmodi ſigna. Diana *par.* 9. *tr.* 9. *reſol.* 34. adhæret Bordono, quando donum eſt minimi valoris, v. g. ramuſculus, flos, &c. adhæret vero Trimarcho, quando, attentis circumſtantiis perſonarum, eſt magni valoris.

570 Difficultas eſt de Confeſſario, qui in actu, aut occaſione confeſſionis dedit donum inſolitum mulieri, v. gr. annulum, nil dicens; poſt aliquos autem dies acceſſit ad ejus domum, & cum ea inhoneſta tractavit.

Non eſſe denunciandum, tenet Tancredi *tom.* 4. *tr.* 1. *de Pænit. quæſt.* 11. quia illa donatio nec eſt implicite, nec explicite ſollicitatio, aut tractatus inhoneſtus; & prava illa voluntas potuit contingere tempore intermedio.

Dico tamen eſſe denunciandum, *juxta dicta n.* 506. 507. *&* 559. quoniam exitus probat donum fuiſſe datum animo alliciendi ad inhoneſta opportuno tempore tractanda. Unde quando fuit datum, incœpit ſollicitatio, nempe in actu confeſſionis: quando vero poſt dies fuit externe oſtenſus animus inhoneſtus, incipit in muliere onus denunciandi.

Immo, licet donum ſpirituale, aut temporale ſolitum, datum mulieri immediate poſt confeſſionem non ſit ex ſe ſollicitatio, ſed ſignum benevolentiæ, ac gratitudinis, & actus indifferens, magis inclinans ad bonum, quam ad malum affectum; talis tamen erit, ſi paulo poſt ſequatur provocatio ad inhoneſta, & tunc pariet onus denunciationis, Bordon. *in Man. Conſultat. ſect.* 25. *num.* 91.

571 Ad 4. Negat Bord. *n.* 60. quia homicidium, & conſilium ad illud, nec eſt formaliter, nec virtualiter ſollicitatio. Nec officit, quod ſecuto homicidio Confeſſarius habeat rem cum muliere: quia talis actus turpis, licet pendeat ex homicidio, quatenus vivente viro deerat opportunitas; non pendet immediate a confeſſione, cum mediet homicidium.

Cæterum puto, reſolutionem pendere debere ab exitu, *juxta dicta n.* 505. *&* 559. ſi enim ſecuto homicidio Confeſſarius mulierem requiſivit de inhoneſtis, eſt denunciandus: quia factum dat intelligere, conſilium de homicidio in confeſſione datum fuiſſe ob inhoneſta expedite tractanda, & ut ſe liberaret a difficultate viri; ac proinde actus inhoneſtus, licet ſit phyſice a confeſſione remotus, eſt tamen moraliter proximus illi, utpote conjunctus moraliter cum conſilio homicidii in confeſſione dato. Tum quia homicidium in tali caſu eſt medium aſſumptum ad finem inhoneſtum; & quia medium ſumit etiam malitiam a fine, ſequitur, quod conſilium de homicidio, nedum habeat malitiam propriam homicidii, verum etiam inhoneſtatis; ac proinde cum fuerit in confeſſione, habitus eſt tractatus inhoneſtus in confeſſione.

572 Ad 5. non eſſe denunciandum tenent Souſa apud Dianam *par.* 4. *tract.* 5. *reſ.* 45. & Bordon. *num.* 62. quia hi duo actus, licet inhoneſtatem aliquam videantur habere, non habent tamen illam ex per ſe primo objecto; nam traditio pecuniæ pro meretrice non eſt inductio ad peccandum inhoneſte, ſed eſt effectus uſus inhoneſti ipſius corporis traditi: præſumitur enim tradi in mercedem actus pravi habiti, quam poteſt mulier juſte exigere; unde traditio illa pecuniæ non eſt peccaminoſa, ſed ex juſtitia debita in mercedem proſtitutionis proprii corporis; ſæpe namque ſtat, quod cauſa ſit mala, & effectus ſit bonus: mala namque eſt fornicatio, at non eſt mala ſuſceptio prolis inde ſequens: traditio ergo pecuniæ meretrici ob uſum traditum proprii corporis, cum non ſit mala, ſed debita, non eſt inhoneſta, nec ordinatur ad inhoneſta, bene vero ad actum juſtitiæ exercendum.

Ita petitio domus eſt actus indifferens. Nec officit, quod ſit conditio, ſine qua peccatum carnis non fieret, quia hoc non ſufficit ad ſollicitationem, quæ debet pendere a confeſſione immediate, non ab aliquo tertio medio.

Reſpond. Tamen, quod licet opinio Bordoni poſſit eſſe probabilis, quando pœnitens poteſt præſumere, quod pecunia detur in puram mercedem actus habiti, quando ſcilicet illi non conſtat oppoſitum, & non conſtat, quod Confeſſarius ſit cum tali muliere habituatus; omnino tamen dico, eum eſſe denunciandum, quando pecunia traditur danda mulieri, cum qua pœnitens ſcit Confeſſarium eſſe habituatum; quia tunc traditio pecuniæ non eſt pura merces actus inhoneſti præteriti, ſed ſimul eſt allectatio mulieris ad actus inhoneſtos futuros, quæ tali eſca ſit promptior ad proſtituendum illi ſuum corpus; unde talis traditio pecuniæ ſit formaliter inhoneſta inhoneſtate effectus, ac proinde ſubjacet oneri denunciationis.

573 Eadem ratione denunciandus eſt Confeſſarius, qui a pœnitente petit domum, ut eo adducat ſuam concubinam; quia talis petitio domus eſt formaliter inhoneſta ex effectu; hinc qui accommodat domum pro meretricio, peccat peccato contrahente malitiam inhoneſtatis ipſius effectus, quoniam eſt cauſa participans, cum det commoditatem ad inhoneſta.

574 Idem dico, ſi Confeſſarius petat domum, ut ſolus cum ſola alloquatur cum muliere bonæ famæ; quia talis petitio judicio prudenti, & ex regulariter con-

tingentibus eſt ſuſpecta de inhoneſtate tractanda, quoniam pro allocutione honeſta quantumvis ſecreta cum muliere non deficiunt loca honeſta non ſuſpecta, & aptiora in Eccleſia. Id autem dico, niſi adſit circumſtantia talis, quæ faciat prudenter dignoſcere finem inhoneſtum: inhoneſtate namque effectus ſecluſa, inhoneſta minime eſt hujuſmodi petitio domus.

QUÆRES V.

Quinque Caſus.

575 ***Primus.** An quando verba, vel ſigna ſunt dubia, Confeſſarius ſit denunciandus?*

2. An mulier, ſi ſollicitationi conſentiat, teneatur denunciare Confeſſarium?

3. An ſit denunciandus Confeſſarius, ſi ſollicitatus a fœmina ſollicitationi conſentiat?

4. An ſit denunciandus Confeſſarius, ſi ipſe, & fœmina mutuo ſe ſollicitent, primo tamen fœmina, & poſtea Confeſſarius.

5. An ſit denunciandus, ſi ſollicitatus a fœmina ad copulam renuat, dicens ſe velle tantum tactibus oblectari?

576 AD primum affirmat Diana *p.* 4. *tr.* 5. *reſ.* 25. Souſa, & Peyr. apud ipſum, quia poſſunt Inquiſitores interrogare Confeſſarium circa factum, aut verbum dubium, ad explorandam ipſius mentem, adeoque verba & ſigna dubia ſubjacent oneri denunciationis.

Negat Bord. *n.* 59. *&* 61. cujus ratio eſt, quia Bulla Greg. punit certam, non præſumptam ſollicitationem, *n.* 556.

577 Ad 2. negant Suarez, & Hurtado apud Leandrum *tr.* 5. *de pœnit. diſp.* 13. *q.* 43. Quia complex delicti in nulla materia denunciare tenetur. Tum quia talis mulier honeſta denunciando timet grave damnum in fama; nam Confeſſarius ad ſuum minuendum delictum, conſiteretur coram Tribunali, ſe cum ea actus inhoneſtos habuiſſe, ſed illa conſentiente. Hanc opinionem ſequitur Thomas Hurt. in caſu, quo non poſſit mulier denunciare, quin ſuum manifeſtet conſenſum.

Reſp. omnino eſſe denunciandum, Leand. *cit.* Diana *par.* 4. *tr.* 5. *reſ.* 31. & ita declaratum eſt per Cong. S. R. U. Inquiſitionis die 27. Septembris 1624. apud Donatum *tom.* 3. *tr.* 13. *quæſt.* 51. quia ex una parte, vera habetur ſollicitatio in confeſſione, ut ſupponitur; ex alia parte, conſenſus mulieris ipſam non eximit a denunciando, ut conſtat ſolvendo rationes in oppoſitum.

578 Et primo, mulier conſentiens in caſu ſollicitationis, & in Tribunali Inquiſ. non eſt complex delicti; quia delictum ad ſacrum Tribunal ſpectans, non eſt actus inhoneſtus adæquate ſumptus, ut includit Confeſſarii, & pœnitentis conſenſum, ſed ſolum, ut includit Confeſſarii conſenſum, ſeu ut præciſe eſt a Confeſſario; unde mulier denuncians, a Sacro Tribunali non accipitur ut complex, ſed ut teſtis; nec tenetur ſuum manifeſtare conſenſum, imo nec de eo poteſt a Tribunali interrogari, quod ſi ipſa ex ſimplicitate illum declaret, in actis non ponitur, *n.* 494.

Secundo, nullum eſt illi infamiæ periculum, quia ſacrum Tribunal non dat fidem Confeſſario, ſed credit id dicere ad judicium evadendum, aut pœnam minuendam. Ex alia parte ipſa mulier non tenetur ſuum manifeſtare conſenſum, nec de eo S. Tribunal curat, *n.* 494.

579 Ad 3. negat Peyr. Bonac. Port. Caſtrop. Thom. Hurt. Freitas, & alii apud Leand. *cit. q.* 20. Bord. *n.* 78. *& in man. conſult. ſect.* 25. *n.* 169. Homob. Lezana, Boſſius, Delbene apud ipſum, & Donatus *tom.* 3. *tr.* 13. *q.* 52. quia Bull. Greg. ſolum loquitur de pœnitentibus ſollicitatis: *Mandantes omnibus Confeſſariis, ut ſuos pœnitentes, quos noverint fuiſſe ab aliis ut ſupra ſollicitatos, moneant de obligatione denunciandi ſollicitantes.* Unde cum in caſu Confeſſarius non ſit ſollicitans, ſed ſollicitatus, non venit denunciandus.

Reſp. eſſe denunciandum, Diana *p.* 4. *tr.* 5. *reſ.* 4. *&* 42. Leander *cit.* & Fagundez; quia Confeſſarius ſollicitationi conſentiens, licet non ſit ſollicitator, ſeu procurator, ſed ſollicitatus, vere tamen habet inhoneſtos ſermones, ſeu tractatus prætextu confeſſionis; unde comprehenditur in Bulla Greg. non quoad nonam, ſed quoad decimam clauſulam.

580 Major difficultas eſt, ſi Confeſſarius nil reſpondit, ſed tacuit.

Reſp. cum diſtinctione; & 1. vel Confeſſarius ita tacuit, ut nullum dederit ſignum reprobativum, ſed ipſo immoto permiſit mulieri libere inhoneſtum tractatum proſequi; & ſic eſt denunciandus, quia qui tacet, conſentire videtur; & maxime in circumſtantiis loci, & actus Sacramentalis, quem exercebat, quæ nullo pacto permittunt, ut in ſimili caſu Confeſſarius perſeveret ibi quietus, & talem perverſam mulierem acriter non reprehendat. Tum quia tractatus inhoneſtus eſt inter plures, quorum unus ſufficit, quod ſit actor, alter patiens, & acceptans; ut liquet de audiente detractorem, qui eſt peccati detractionis particeps audiendo, potens libere impedire, aut abire. Unde cum talis ſit hujuſmodi Confeſſarius, vere dicitur tractatum inhoneſtum habere, *n.* 545.

2. Vel ſtatim muliere relicta aufugit, & hic eſt laudandus, quia in materia carnis victoria habetur per fugam. Nec talis mulier acceſſit pro Sacramento, ſed pro ſacrilegio. Et qui major diſſenſus, quam terga vertere mulieri allicienti? Quod ſi poſtea accedat ad ejus domum, & rem habeat, eſt reus peccati carnis, ſed non in Bullam: quia nullum ſignum externum conſenſus dedit in confeſſione, licet interius conſenſerit.

Vel 3. Confeſſarius tacuit, quatenus, utpote timoratus ſimul, & puſillanimis, audita inexpectata perverſitate mulieris, remanſit præ confuſione immotus; & hic nullo pacto eſt reus, ſed puſillanimis; nec eſt veriſimile, quod callida mulier ex ſignis faciei, & conturbationis id non dignoſcat. In dubio *v. n.* 591.

581 Ad 4. difficultas non eſt in caſu, quo Confeſſarius primo ſollicitet, quia tunc ſumus in ſecundo caſu. Nec quando Confeſſarius a pœnitente ſollicitatus ſollicitationi ſtatim conſentit, quia tunc ſumus in tertio caſu. Sed in caſu, quo ſollicitatio a muliere facta interrumpitur, & poſtea Confeſſarius mulierem nil de ſua ſollicitatione dicentem ſollicitat ex parte ſua: quæ interruptio tripliciter contingere poteſt. 1. Directe per actum contrarium diſſentiendo. 2. Indirecte mulierem ad alia divertendo. 3. Eam ad aliam ſpeciem luxuriæ provocando, puta ſi mulier ſollicitet ad copulam naturalem, & Confeſſarius ad innaturalem: hoc præmiſſo cum Bordon. *n.* 74.

Reſp. Eſſe denunciandum, Leand. *cit. quæſt.* 22. & Bordon. *cit. n.* 75. 76. *&* 77. contra Peyr. Caſtropal. & Acugnam apud Leandrum, quia vere tractatum habuit inhoneſtum. Imo eſt vere ſollicitator, & provocator; nam in 1. & 2. caſu ſtante interruptione ſollicitationis factæ a muliere; ſollicitatio deinde facta a Confeſſario, licet ſit occaſionata a ſollicitatione mulieris, eſt vera provocatio. Et in 3. caſu vere Confeſſarius dicitur primo ſollicitare, & provocare mulierem ad ſpeciem inhoneſtam, ad quam non provocavit mulier.

582 Ad 5. negat Bord. *n.* 77. quia Confeſſarius ſollicitatus a muliere ad copulam, aut pollutionem, ſi ſit contentus ſolis oſculis, & tactibus, non dicitur ſollicitator, ſed ſolum conſentiens in actus, ad quos cenſetur a muliere provocatus, dum ab ea fuit provocatus ad copulam, vel pollutionem, ad quam illi ſunt actus prævii, & diſpoſitiones, *juxta dicta n.* 580.

Reſp. Eſſe denunciandum, Leander *cit. qu.* 21. Diana 4. *part. tr.* 5. *reſ.* 13. quia vere habet tractatum inhoneſtum in confeſſione: *v. n.* 580.

QUÆRES VI.

583 *Confeſſarius vocatus a muliere fingente ſe infirmam domi pro ſui confeſſione audienda, ad eam acceſſit, & ab ea fuit ſollicitatus ad turpia: recuſavit Confeſſarius, at ipſa minas addidit, dicens, ſe exclamaturam vim ſibi inferri, niſi conſentiat, hinc ex metu infamiæ Confeſſarius ſollicitationi conſenſit. An denunciandus?*

AFfirmat eſſe denunciandum Carena *part.* 2. *titul.* 7. §. 19. *n.* 94. quia vere habuit tractatum inhoneſtum occaſione confeſſionis. Nec metus excuſat, quia non eſt cadens in virum conſtantem, ſed levis.

584 Negant eſſe denunciandum Sancius, Acugna, Peyr. Trullench, Freiras; quos refert, & ſequitur Leander *cit. qu.* 23. Diana *part.* 4. *tract.* 5. *reſ.* 15. quia ejus conſenſus ad inhoneſta non eſt voluntarius, ſed extortus per vim, & metum gravem, electus ad vitandam infamiam, quæ eſt grave damnum, quod in caſu prudenter & probabiliter ex mulieris vociferatione timetur: vis autem, & metus gravis, qualis eſt metus infamiæ, excuſat a Conſtitutione Gregor. nam excuſat a lege poſitiva, & humana. Tum quia non Confeſſarius occaſione confeſſionis habuit tractatus inhoneſtos, ſed fœmina, & Confeſſarius paſſive ſe habuit, cum acceſſerit animo audiendi, non ſollicitandi; fœmina inquam, non Confeſſarius occaſionem, ſeu prætextum confeſſionis accepit ad ſollicitandum; cum autem Bulla Greg. loquatur de Confeſſariis tractatus inhoneſtos habentibus occaſione confeſſionis, non de fœminis, ſequitur, quod nec Confeſſarius, nec fœmina ſint denunciandi, quatenus caſus non eſt comprehenſus in Bulla Gregor. ita Joſeph de Januario *de caſ. reſerv. reſolut.* 58. *vid. tom.* 1. *de legibus, ver. metus.*

585 Diana denique *part.* 10. *tract.* 14. *reſol.* 50. media via incedens, ait, talem Confeſſarium puniendum eſſe ab Inquiſitoribus, non pœna ordinaria, ſed extraordinaria; nec debere abjurare; quia *ex cap. Sacris de iis, quæ vi,* licet metus attenuet culpam, non tamen eam prorſus excuſat. Idem noviſſime ſentit Bordon. *in Man. conſult. ſect.* 25. *n.* 242.

QUÆRES VII.

586 *Mulier amore capta Confeſſarii fecit amatorias incantationes, quibus arte dæmonis accenſus Confeſſarius in Confeſſionario ejus amori conſenſit. An denunciandus?*

REſp. Tancr. *tom.* 4. *tract.* 1. *de Pœnit. q.* 20. quod licet de hoc caſu videatur poſſe diſcurri ſicuti de metu gravi, ſit tamen denunciandus, quia dæmon ſua arte non privat libertate, niſi forte Confeſſarium aliquo pacto dementaret: mitius tamen eſt puniendus. Ita ille.

QUÆRES VIII.

587 *Confeſſarius tentavit in domo mulierem, quæ ſolum oſculis conſenſit, non facto: acceſſit mulier pro confeſſione ad præſatum Confeſſarium, qui cum audiret in confeſſione oſcula præterita, & repulſam circa factum, dixit mulieri:* & ſi ille vim tibi intuliſſet, quid feciſſes? *cui illa reſpondit:* in tali caſu ceſſiſſem. *Tunc Confeſſarius graviter eam reprehendit, & ad reſiſtendum ſuaſit, quo præmiſſo, & confeſſione peracta, Confeſſarius poſt veſperas, aut ſequenti die acceſſit ad domum mulieris, & eam ductam ſolam in quoddam cubiculum, nullis verbis præmiſſis, ſed manibus datis, cognovit. An denunciandus?*

NEgat Tancr. *cit. qu.* 16. quia illa occaſio confeſſionis eſt remota, non proxima. Tum quia hic non dicitur peccare ex occaſione, ſed ex cognitione confeſſionis; unde ſicut non eſt denunciandus Confeſſarius, qui audita confeſſione mulieris (quam non cognoviſſet, ſi non audiviſſet) accedit ad ejus domum, &c. *ut a num.* 503. & tractat inhoneſta; ita nec in caſu.

Reſp. eſſe denunciandum, etiamſi non eſſet ſecutus effectus, quia ſollicitavit in actu confeſſionis; nam interrogatio illa fuit impertinens ad confeſſionem, & inhoneſta; quoniam fuit callida requiſitio modi pro obtinendo ſuo pravo fine: *vid. n.* 506.

QUÆRES IX.

588 *Confeſſarius mulieri, quæ in Confeſſione ſe accuſavit de turpi deſiderio, dixit:* tu non patraſti quod cupiebas; ſed ſi quis tibi daret quantitatem pecuniæ, id ageres? *An ſit denunciandus?*

REſp. Cum diſtinctione; vel mulier reſpondit affirmative, vel negative.

Si reſpondit affirmative, & Confeſſarius tacuit, & eam non reprehendit, utique eſt Reus ſollicitationis, & denunciandus; ut liquet. Si eam reprehendit, tunc ſolutio pendet ex exitu. Si enim poſtea acceſſit ad ejus domum, & pecuniam obtulit pro re turpi, reus eſt ſollicitationis, *juxta dicta n.* 581. & 587.

Si reſpondit negative, & ſic fuit abſoluta, Bord. *in Trib. fidei c.* 13. *n.* 131. vult non eſſe denunciandum, quia talis interrogatio ſumi poteſt in bonum ſenſum; poteſt enim dici facta in ordine ad habendam notitiam diſpoſitionis pœnitentis, an ſcil. ſit digna abſolutione: ſi namque mulier affirmaſſet, eam non abſolviſſet.

At Bord. non poteſt hujuſmodi Confeſſarium a nota imprudentiæ eximere, *juxta dicta n* 566.

CAPUT XII.

De undecima Clauſula.

589 M*Andantes omnibus Confeſſariis, ut ſuos pœnitentes, quos noverint fuiſſe ab aliis, ut ſupra, ſollicitatos, moneant de obligatione denunciandi ſollicitantes, ſeu, ut præfertur, tractantes, Inquiſitoribus, ſeu locorum Ordinariis.*

Pœnitens ſub mortali denunciare tenetur Confeſſarium ſui ſollicitatorem; quia agitur de re gravi, & de abuſu Sacramenti, etiamſi ſemel eam ſollicitaverit, quia ſemel ſollicitator eſt vere ſollicitator, de quo loquitur Bulla. Imo qui ſemel ſollicitavit unam, ſit ſuſpectus, quod ſollicitaverit plures, *n.* 282.

590 Denunciare tenetur ille, qui ſcit ſollicitationem, quatenus caſu vidit, aut eam audivit propriis auribus. Etiam ille, qui ſcit ex auditu immediato, ſcilicet ex ore ipſius Confeſſarii ſollicitatoris, aut pœnitentis fide digni, ſeu bonæ famæ. Niſi non bene recordetur verborum, Tancred. *tom.* 4. *tract.* 2. *de Pœnit. q.* 23. vel non recordetur, a quo audivit. Aut ſi quæ audivit, audivit ab ignotis.

591 Difficultas eſt; An ille denunciare teneatur, ſi audivit a perſonis levibus, & non fide dignis?

Negant Bordon. *n.* 94. Leander *cit. qu.* 57. & apud ipſum, Trullench. Rodr. Port. Corduba, Navarr. & Hurt. nam malevolis & maledicis non eſt credendum; ſed tantum providis & honeſtis perſonis, *c. Qualiter 24. de accuſat.* Ratio eſt, quia denunciator tunc exponeretur periculo gravis damni ſibi, & Reo, ſibi, quia poſſet notari levitatis, juxta illud: *Qui cito credit levis eſt corde.* Reo, quia illum exponeret periculo infamiæ, injuſtæ afflictionis, aut pœnæ. Unde non dicitur ſcire, qui audivit a perſona levi. Henr. & Cord. te monent, ut ipſum, a quo audiſti, mittas ad Inquiſitorem. Negat etiam Bord. ſi pœnitens, a quo audiſti, ſit mas, ſed non juvenis; quia ſollicitatio dicta in perſonam non juvenis, eſt ſuſpecta de malignitate.

Et univerſaliter Bord. *n.* 583. ait, in dubio ſollicitationis non eſſe onus denunciandi; quia in dubiis

ex una parte quiſque ſuam poſſidet libertatem, ex alia favendum eſt Reo. Tum quia dubia ſunt in meliorem partem interpretanda. Item Bord. *in Man. Conſult. ſect.* 25. *a n.* 108. *v. n.* 570. 576.

592 Me tamen magis movet ſententia affirmativa, quam tenent Diana *p.* 4. *tr.* 5. *reſ.* 28. & Spatharius. Ratio eſt, quia fundamenta ſententiæ negativæ habent locum in aliis criminibus, & Tribunalibus, minime in cauſis, & delictis ſpectantibus ad Sanctum Officium; quia in hoc Tribunali admittuntur teſtes inhabiles, excommunicati, perjuri, infames, criminoſi de criminibus exceptis, &c. qui ſunt peſſimæ famæ, & leviſſimæ fidei; quod non fit in aliis; & ita non eſt mirum, ſi pro his delictis denuncientur dicta perſonarum levium. Pro his ergo non ſpectat ad te diſcernere, ſi perſona, a qua audiviſti, ſit bonæ famæ, & fide digna, vel non; ſed ad Inquiſitores. Cujus rei ratio eſt, quia delicta hæreſis, aut ſuſpecta de hæreſi, ſunt ita pernicioſa Reipublicæ Chriſtianæ, ut ad ea extirpanda oporteat hujuſmodi teſtes admittere.

593 Illum qui id audivit ex auditu mediato, hoc eſt a tertia perſona media, quæ id ab alia audivit, non teneri denunciare, ait Bord. *cit. n.* 94. quia ex *l. 2. §. Idem habeo, ff. de aqua pluv. arc.* loquendo de auditu mediato dicitur: *Quod audis, neſcire diceris.* Non ſic, qui audivit ex auditu immediato, quia hic habet pro auctore ipſum auctorem ſui dicti. At firmiter, puto, quod denunciare teneatur, ſi alias perſona media ſit fide digna. Bonac. *tom.* 1. *de onere denunc. diſp.* 6. *pag.* 893. *n.* 1. qui id docet quoad Edicta extra cauſas fidei. Quia licet teſtes ex auditu regulariter non probent, niſi a pluribus audirent, qui ipſi audierint; dant tamen viam inquirendi ab illis, qui immediate audierunt, aut viderunt. Bord. autem noviſſime mecum ſentit *in Man. Conſult. ſect.* 25. *n.* 166.

594 Si principalis denunciavit, aut denunciare velit, ſcientem ad nihil teneri, quia jam eſt ſatisfactum S. Officio, ait Bord. *nu.* 93. Hoc autem dico eſſe verum, quando ſciens ſcit ex auditu immediato a perſona ſollicitata, quia tunc ejus denunciatio, cum ſit tota fundata in authoritate dicentis, non habet majorem vim, quam denunciatio ipſius perſonæ ſollicitatæ, nec ei addit majorem fidem. Minime vero, quando ſcit ex auditu immediato ipſius confeſſarii ſollicitantis, vel quia lateri confeſſionarii proximus caſu ipſum ſollicitationis actum audivit, aut vidit; nam in utroque caſu ſcientis denunciatio addit denunciationi perſonæ ſollicitatæ majorem virtutem, & fidem; quoniam in primo caſu addit confeſſionem extrajudicialem ipſius confeſſarii, in ſecundo addit novum teſtem, ita ut ſint duo teſtes de ſcientia ejuſdem ſingularis delicti; ac proinde in utroque caſu ſciens denunciare tenetur, etiamſi perſona ſollicitata denunciaverit.

595 Item addit Bordon. quod ſciens non teneatur denunciare, quando perſona ſollicitata excuſatur, quia ſciens uti acceſſorius obligatur eadem lege, qua principalis.

Nec hoc puto abſolute verum, quia poteſt dari cauſa legitima, puta prudens periculum gravis mali, aut impotentia in perſona ſollicitata, quæ non militet in ſciente. Illud eſt verum, quod mortuo confeſſario expirat onus denunciationis; quia ceſſat finis legis, qui eſt emendatio, & punitio in aliorum exemplum.

Denique ſubdit Bordon. *in Man. Conſult. ſect.* 25. *n.* 166. quod audiens ab ipſo ſollicitante, aut a perſona ſollicitata, quæ ſit bonæ famæ, non teneatur denunciare, ſi ſollicitator ſe exculpavit coram Inquiſitore.

596 Tam in hoc, quam in aliis delictis ad Sanctum Officium ſpectantibus, denunciare tenetur, qui probare non poteſt, ex Decr. Alex. VII. *Propoſ.* 5. die 24. Septembr. 1665. & licet delictum ſit occultum, & delinquens non ſit diffamatus; quod in aliis Tribunalibus non procedit: ratio primi, quia de ratione denunciationis eſt, ut denunciator non teneatur probare delictum. Tum quia denunciator in S. Officio accipitur ut teſtis. Item ſufficit Tribunali ad diligentias adhibendas. Denique contingere poteſt, ut præcedant, aut ſequantur aliæ denunciationes contra eumdem, quibus addita tua denunciatione, Tribunal habeat jus inquirendi contra Reum, & vocandi ad judicium.

Ratio ſecundi, quia hæc delicta ſunt contra bonum publicum Reipublicæ Chriſtianæ, quod prævalet bono privato, & juri, quod quis habet in propriam famam, quando delictum eſt occultum, aut probari non poteſt.

597 Eadem ratione denunciare tenetur, qui ea ſcit ſub ſecreto naturali, etiamſi ſecreto fuerit adjunctum juramentum de non manifeſtando; quia ſecretum naturale eſt bonum privatum, illud autem manifeſtare eſt bonum publicum, quoniam illud tacere præjudicat bono publico. Bordon. *n.* 56. Omnino tamen excuſat ſigillum Sacramentale, quia ſpectat ad bonum publicum: & potiori jure nec juramentum tenet, quia eſt de materia mortaliter mala.

598. Non tenetur tamen denunciare, qui ſcit occaſione conſilii, quia tacere, quod ſcitur occaſione conſilii, ſpectat ad bonum publicum, ad conſervandum ſcilicet opus miſericordiæ, inſtruendo ignorantes, & imperitos. Item inductum in favorem non eſt retorquendum in detrimentum. Bordon. *num.* 95. & apud ipſum Sancius, & Trimarchus.

599 Mulier ſollicitata tenetur perſonaliter confeſſarium ſollicitantem denunciare; quia hæc eſt obligatio perſonalis, quæ per alium fieri non poteſt, alias denunciatio eſſet ex auditu alterius.

Qui denunciant per epiſtolas ſine nomine, non ſatisfaciunt, bene vero, ſi eas proprio nomine, & cognomine ſubſcribant; qui tamen ſunt poſtea a Trinali vocandi, ut iterum juridice deponant.

Mulieres nobiles, & ſimiles, vereri non debent accedere ad Sanctum Officium. Quod ſi valde vereantur, monere debent Inquiſitorem per internuntium, ut mittat domum Notarium ad denunciationem recipiendam. Et ita debent facere Moniales, & puellæ in Monaſterio detentæ, quæ exire non valent.

Aptior internuntius eſt confeſſarius, cui Inquiſitor monitus poteſt dare commiſſionem, ut recipiat in ſcriptis, & cum juramento denunciationem. Ex Decret. Sacr. Inquiſit. Roman. juſſu Urban. VIII. 27. Septemb. 1624. apud Bordon. *cap.* 23. *de ſollicitat. num.* 89. his verbis: *E quando il penitente tuttavia perſiſteſſe nella medeſima renitenza; Noſtro Signore ſi contenta, che dal Veſcovo, o Inquiſitore ſi dia autorità al Confeſſore di ricercare per ſcrittura, e con giuramento la denonzia, per portarla ſubito a chi gli averà data l'autorità di pigliarla.* Quem modum expertus ſum aptiorem pro recipienda Monialis denunciatione, abſque periculo quod denuncians ceteris Monialibus manifeſtetur.

Qui ſcit Confeſſarium ſollicitantem, tenetur illum denunciare, etiamſi ſit amicus.

Non tenetur autem, ſi prudenter inde timeat grave malum ſibi, aut ſuis conjunctiſſimis, videlicet patri, matri, marito, filiis, aut fratribus.

Pariter non tenetur eum denunciare pater, mater, filius, frater, *n.* 493. Tancr. *t.* 4. *tract.* 1. *qu.* 23. Diana *part.* 1. *tract.* 4. *reſ.* 6.

600 Si pœnitens ſollicitata non denunciavit, Confeſſarius autem ex aliorum denunciatione confeſſus, aut convictus, punitus fuit de eadem ſollicitatione ipſius pœnitentis, denunciare amplius non tenetur; quia non fit bis judicium in eumdem. Tenetur autem denunciare, ſi Confeſſarius fuit punitus non pro ea, ſed pro alia ſollicitatione, ſive alterius, ſive ejuſdem pœnitentis; quia alias non diceretur ſufficienter punitus, cum magis puniantur duæ ſollicitationes, quam una; & tres, quam duæ, &c. Bord. *n.* 102. Diana *p.* 4. *tr.* 5. *reſ.* 49.

Imo in cauſa hæreſis, accedente nova probatione novi actus hæreticalis, Reus iterum punitur. Diana *p.* 4. *tr.* 5. *reſol.* 21.

601 Confeſſarius ſollicitans poteſt a quolibet ſimplici Confeſſario abſolvi, quia ſollicitatio nullo jure eſt reſervata.

In Diœceſi vero Neapolitana ſollicitatio a Confeſſario facta in actu confeſſionis, aut immediate ante, vel poſt, eſt caſus reſervatus ſub excommunicatione. Facta vero occaſione confeſſionis eſt caſus reſervatus, ſed non ſub excommunicatione. Primum habetur in Synodo *pag. 97. n. 7.* ſecundum ibid. *pag. 99. n. 18.*

Sollicitans filiam ſpiritualem confeſſionis, extra tamen caſum confeſſionis, non eſt denunciandus; quia hic caſus nec ſapit ſuſpicionem hæreſis, nec in Bullis comprehenditur. Bordon. *n.* 126.

QUÆRES I.

602 *An mulier teneatur denunciare Confeſſarium ſollicitantem, a quo antea plura munera habuit, & ſperat habere abſque malo fine ratione eleemoſinæ?*

NEgat Sancius apud Dianam *part.* 10. *tr.* 13. *reſ.* 46. quia obligatio gratitudinis circa benefactorem eſt ex jure naturali, quod prævalet juri humano denunciationis. Tum quia talis mulier ſe privaret beneficiis futuris, quod eſt idem, ac in propriis bonis jacturam ſentire. Idem tenet, ſi munera ſint in perſona mariti, filiorum, parentum, & fratrum, quia natura gratitudinis non ſolum obligat pro beneficiis in propria perſona ſuſceptis, ſed etiam in perſona mariti, filiorum, parentum, & fratrum.

Reſp. Omnino teneri ad denunciandum. Diana *cit.* qui refert, allatam opinionem fuiſſe ex operibus Sancii deletam a S. Congr. Indicis. Ratio eſt: quia obligatio denunciandi nedum eſt ex jure humano ratione Edicti, & Bullarum, ſed etiam ex jure naturali, potiori quam jus gratitudinis, quia eſt ad conſervandum bonum Reipublicæ Chriſtianæ. Tum quia longe major eſt obligatio gratitudinis, quam habemus Creatori Summo Benefactori, quam benefactori creato.

QUÆRES II.

603 *Mulier ſollicitata, certo cognoſcit Confeſſarium ad id motum eſſe, non quia male ſentiat de Sacramento, ſed ex pura fragilitate. An teneatur eum denunciare.*

VIdetur, quod non, quia Pontifices, ut patet *ex c. 14. quæſt. 2.* moti ſunt ad præcipiendam denunciationem Confeſſariorum ſollicitantium, quatenus præſumunt eos male ſentire de fide; hinc eos declarant ſuſpectos de fide; ceſſante autem præſumptione in lege ceſſat lex. Et ceſſante ſuſpicione hæreſis, delictum ceſſat eſſe Tribunalis fidei.

Reſp. Tamen teneri eum denunciare. Præſumptio enim eſt triplex, hominis ſcil. & eſt conjecturatio concepta in animo alicujus ex aliquibus indiciis juris, & eſt probabilis conjectura ex certo ſigno a jure præſcripto, ita ut eo dato, ſi non probetur contrarium, habetur pro certo; & denique juris, & de jure, quæ a lege ſtatuitur, tamquam firmum jus, ita ut excludatur omnis probatio in contrarium. Talis in caſu ſollicitationis eſt præſumptio eſt inquam juris de jure, quæ facit legem abſolutam, & non admittit probationem in contrarium: Conſtitutiones enim Pontificiæ relatæ *n.* 485. declarant hujuſmodi ſollicitantes ſuſpectos de hæreſi, eoſque abjurare faciunt, non obſtante, quod fateantur ſe motos ad ſollicitandum, non quia male ſenſerint, ſed libidinis impetu.

QUÆRES III.

604 *Confeſſarium poſt ſollicitationem in ipſomet actu confeſſionis pœnituit ſe ſollicitaſſe. An denunciandus?*

REſp. Affirmative, Diana *part. 4. tract. 5. reſ.* 22. Bordon. *n.* 98. quia alias quilibet Confeſſarius ſollicitans poſſet denunciationem effugere; nam poſt ſollicitationem, ſive pœnitens diſſenſerit, ſive conſenſerit, poſſet oſtendere ſigna doloris, & dicere ſe pœnitere. Tum quia, quod factum jam eſt, nequit non fieri, *in leg. bello, §. fact. ff. de capt. & poſtlim. rever.*

QUÆRES IV.

601 *An pœnitens teneatur denunciare Confeſſarium ſi credat eum eſſe emendatum?*

NEgat Leander *tract. 5. de Pœnitent. diſp. 13. q. 7.* & apud ipſum Sotus, Molpheſ. Naldus, Acugna, Freitas, Port. Peyr. Souſa, Lezana, Caſtrop. D. Antonin. & alii nonnulli, quia finis denunciationis eſt emendatio proximi; unde, hac habita, ceſſat onus denunciationis; quoniam ceſſat ejus finis. Qui idem docent quoad alia delicta.

Hanc ſententiam limitat Fagundez *part. 2. lib. 6. c. 4. n.* 17. dicens, eam procedere de omnibus delictis ſuſpectis de hæreſi, minime vero de hæretico formali, quia hujus emendatio difficulter conſtare poteſt. Nec poteſt abſtinere, quin hæreſim, quam eſt amplexatus, alios doceat. Apud Dianam *part. 1. tract. 4. reſol.* 4. probabilem hanc opinionem ait eſſe Bordon. *in Tribun. fidei cap. 23. n.* 98.

606 Signa emendationis, quæ a denunciatione excuſant, dicunt eſſe. 1. Si delinquens eſt Sacramentaliter confeſſus. Felinus. 2. Si Jubilæum eſt conſecutus. Genuenſis. 3. Si per triennium bene vixerit. Freitas, Sancius, & alii. 4. Specialiter quoad ſollicitationem, ſi mulier ſollicitata ter aut quater ad ipſum Confeſſarium accedens, in eo animum libidinoſum, & ſigna libidinis non reperit; quem modum amplectitur Diana *part. 4. tract. 5. reſol.* 23. data ſententia hac negativa. Ita Leander *cit. qu.* 8. & Doctores *cit.* apud ipſum. 5. Alii id remittunt arbitrio boni viri.

Reſp. Tamen pœnitentem, aut ſcientem, teneri eum denunciare, non obſtante judicio, quod ſit emendatus. Diana *part. 4. citat.* & apud ipſum, Bonacin. Suarez, & alii; item Del Bene *cum pluribus part. 2. diſp. 237. ſect. 13. pet. 1. & part. 1. diſp.* 18. ubi loquitur de hæretico formali, quia finis denunciationis in delictis ſollicitationis, & aliis hæreticalibus, aut ſuſpectis de hæreſi, non eſt ſola emendatio proximi, ſed etiam delinquentis punitio publica ad aliorum exemplum, coercitionem, & ſecuritatem; quod magis urget, cum reſpiciat bonum publicum Reipublicæ Chriſtianæ, quam emendatio fratris, quæ reſpicit bonum privatum illius: *v. num.* 614.

QUÆRES V.

607 *Confeſſarius occaſione confeſſionis, & in Confeſſionario habuit per plures vices, & dies pollutionem cum muliere, cui, cum deberet ipſe Confeſſarius mutare locum, poſtea juſſit, ut de eo peccato cum nullo alio confiteretur, niſi cum ipſo: ſic fecit mulier, nam ad eum alio die pro confeſſione generali reverſa, ab eo fuit abſoluta. Quo facto mulier per viginti annos ſtetit in bona fide, deinde audiens Religioſum quemdam loquentem de onere denunciandi ſollicitantes in Confeſſione, venit in ſcrupulum, an teneatur Confeſſarium denunciare? exponit autem, Confeſſarium vivere, eſſe bonæ famæ, & in alia Urbe Regni in dignitate conſtitutum: Quid dicendum?*

608 SUppono 1. Confeſſionem ultimam fuiſſe validam, quia cum immineret Confeſſario mutatio loci, confeſſio cum eo non fuit fomentum ad peccati continuationem; & licet indecenter Confeſſarius excipiat, & abſolvat pœnitentem ab ipſo ſollicitatam; valide tamen ex jure communi abſolvit, ſi talis confeſſio non ſit cauſa, & fomentum ad continuationem peccati; Dixi, ex jure communi, quia ex ſpeciali in quibuſdam Diœceſibus interdicitur Confeſſariis ſub pœna excommunicationis audire Confeſſionem complicis in peccato carnis.

609 Suppono 2. quod ſi mulier ſollicitata redeat ad ipſum Confeſſarium, qui ſollicitavit, ut cum eo confiteatur, & abſolvatur, non teneatur Confeſſarius monere ipſam, ut denunciet, Bord. *n.* 86. quia ex jure naturæ nemo tenetur ſeipſum prodere, *n.* 493. quod liquet ex verbis his Bullæ, *n.* 483. *Ut ſuos pœnitentes, quos noverint fuiſſe ab aliis ſollicitatos, &c.* Optimum tamen conſilium erit, ſi Confeſſarius mulierem ſpontanea comparitione præveniat. Bord. *n.* 86. His ſuppoſitis,

610 Reſp. Mulierem iſtam teneri denunciare Confeſſarium. Del Bene *part. 2. diſp. 237. ſect. 13. pet.* 2. Ratio eſt, quia mulier ſollicitata non evaſit onus denunciandi per hoc, quod confeſſa ſit cum ipſo Confeſſario ſollicitante; quoniam hoc eſt damnatum ab Alexand. VII. die 24. Septembris 1665. *Prop.* 7. neque per hoc, quod ex lapſu tanti temporis judicio boni viri cenſeatur emendatus, ut dictum eſt *n.* 606.

611 Eam tamen ab onere denunciandi liberabunt authores, qui tenent, pœnitentem non teneri denunciare Confeſſarium, ſi credat eum eſſe emendatum, *n.* 604. & 605. Immo ita expreſſe in caſu tenet Lupus *in edict. Inquiſit. pag.* 89. cum Acugna. Maxime quia *ex lib. 2. cap. de Apoſt.* prohibetur, ne ultra quinquennium quæratur de ſtatu vitæ alicujus; quoniam ex Farinac. & aliis apud Bord. *in Trib. fidei cap. 30. n.* 9. poſt triennium quis præſumitur emendatus: *v. n.* 548. At, ut bene advertit Bord. *cit.* hoc non procedit quoad delicta ad Inquiſitionem ſpectantia. In edicto enim Parmenſi apud ipſum ponitur §. 11. tenoris ſequentis.

E quelli, li quali ſanno, o hanno avuto, o hanno notizia di qualſivoglia caſo ſpettante al Santo Officio, e maſſime d'Ereſia, ſono tenuti come di ſopra ſotto l'iſteſſe pene, e cenſure a denonziarli, nè ſono ſcuſati da qualſivoglia condizione, o longhezza di tempo: onde s'ingannano quelli, che penſano, per eſſer traſcorſi dieci, quindeci, e venti anni, non eſſer più obbligati a denunziare i caſi al S. Officio: il che però s'intende di quelli, che non hanno mai ſoddisfatto, e denonziato.

QUÆRES VI.

612 *An præmittenda ſit ante denunciationem correctio fraterna, ſi firmiter emendatio ſperetur?*

AFfirmavere, præmittendam eſſe correctionem fraternam, ſi ſperetur emendatio, ita ut ea facta, ſi firmiter credatur emendatio, correctus non ſit denunciandus, D. Thomas 2. 2. *q. 33. art.* 7. ubi ait: *Quod ſi aliquis occulte tractet, quomodo civitas tradatur hoſtibus; vel ſi hæreticus privatim homines a fide avertat, & quia ille, qui ſic occulte peccat, non ſolum in te peccat, ſed etiam in alios; oportet ſtatim procedere ad denunciationem, ut hujuſmodi nocumentum impediatur: niſi forte aliquis firmiter exiſtimaret, quod ſtatim per ſecretam admonitionem poſſet hujuſmodi mala impedire.* D. Thomam ſecuti ſunt Sotus, Canus, Sylveſter, Lopez, Tedeſma, Reginaldus, Port. Joan. de la Crux, & alii apud Dian. *par. 1. tract. 4 reſol.* 2. qui id tenent de omnibus delictis ad S. Officium ſpectantibus, etiam ſi ſint de hæreſi formali. Idem tenent de delicto ſollicitationis, & aliis ſuſpectis de hæreſi, Fagund. Molfeſius, Homobonus, & alii apud Dianam *cit.* cum Leandro *cit. quæſt.* 6. & Delrio *in diſq. mag. l. 5. ſect. 4. num.* 6. apud quem aliqui idem tenent in dubio, ſi ſit profutura correctio. Quorum ratio eſt, quia præceptum correctionis eſt de jure naturali, & divino; præceptum vero denunciationis, humanum, quod illi prævalere non poteſt; immo Fagundez, & Peyr. apud Dianam *cit.* addunt, quod ut correctio judicetur non profutura, non ſufficiat fieri ſemel, ſed fieri debere iterum, atque iterum, quandiu judicio prudenti ſperetur emenda, & attendi debeat qualitas correcti, & corrigentis.

613 Reſpond. In delictis ad S. Officium ſpectantibus, tam ſi ſint de hæreſi formali, quam ſi ſint ſollicitationis, & ſuſpecta de hæreſi, omnino faciendam eſſe denunciationem, nulla præmiſſa correctione fraterna, etiam ſi firmiter emendatio ſperetur. Diana *cit.* & apud ipſum Bonac. Sancius, Silvius, & alii. Ratio eſt, quia in denunciatione Evangelica præmittenda eſt correctio fraterna, ex Gloſſ. *in cap. 2. de accuſat. v. charitative*; minime in denunciatione judiciali, quæ quidem eſt a lege præcepta in pœnam delicti, qualis eſt denunciatio quoad delicta Inquiſitionis; nam illa eſt præciſe in gratiam fratris, ejus emendationem intendens; iſta eſt magis principaliter in gratiam legis, quæ punitionem intendit, & bonum publicum, quod prævalet bono, & commodo privato fratris, ut loquitur Scotus *in 4. diſt. 14. q. 2. §. Primus art. F. v. n.* 606.

614 Præterea in delictis hæreticalibus, aut ſuſpectis de hæreſi, difficulter emendatio ſperatur, quia ſunt ita viſcoſa, & pernicioſa Chriſtianæ Reipublicæ, ut non ſit facilis per correctionem fraternam eorum extirpatio ex animo & inclinatione hujuſmodi delinquentium; liquet experientia de maleficis, & ſuperſtitioſis, qui etiam poſt punitionem, quæ eſt plus, denuo ſolent in ſimilia delicta recidere, cum hoc ſolo diſcrimine, quod accuratius invigilent, & ſtudeant ad ſe occultandum; quod magis nocet publico bono.

615 Denique aperta via correctioni, ſecluderetur via denunciationi; nam iſti ſcientes, quod correctione deſpecta eſſent denunciandi, & puniendi; e contra vero, quod ea recepta eximerentur, fingerent ſe libenter correctionem acceptare, & ore gratias agerent, ſe excuſando de præterito ex ignorantia, aut inadvertentia, ſunt enim homines callidi, non hebetes.

616 His accedit Decr. SS. Inquiſit. coram Alexand. VII. die 8. Julii 1660. alias *numer.* 249. relatum, per illa verba: *Etiam ſi nulla fraterna correctio, vel alia monitio præmiſſa fuerit, omnino teneri, &c. ad denunciandum.*

QUÆRES VII.

617 *An ſi edictum non publicetur, adhuc mulier ſollicitata teneatur Confeſſarium denunciare?*

REſpond. Affirmative, Diana *part. 4 tract. 5. reſol.* 41. & quia delictum ſollicitationis eſt ſuſpectum de hæreſi, tunc tenetur denunciare ſub mortali, & ſub excommunicatione latæ ſententiæ, vel ex ipſo edicto, quatenus eſt perpetuum, ut in *n.* 240. vel ex Decr. Univerſ. Inquiſit. Roman. die 3. Januarii 1623. apud Dianam *cit.* præcipiente ſub excommunicatione majori latæ ſententiæ, denunciandos eſſe hæreticos, aut de hæreſi ſuſpectos, intra duodecim dies a notitia delicti, Inquiſitoribus, vel locorum Ordinariis: *v. n.* 641. quod Decretum eſſe perpetuum, docet Diana *cit.* contra Bordon. *in Tribun. fidei cap. 30. n.* 2.

QUÆRES VIII.

618 *Cui facienda ſit denunciatio Confeſſarii ſollicitantis, Inquiſitoribus, an Epiſcopo, & an liberetur a denunciatione facienda Inquiſitoribus, qui denunciavit Epiſcopo?*

619 REſp. 1. In Regnis Hiſpaniarum, tam in cauſa ſollicitationis, quam in cæteris cauſis fidei, denunciationem faciendam ſolis Inquiſitoribus, ita ut denuncians Epiſcopo non liberetur ab onere denunciandi Inquiſitoribus; imo Epiſcopus tenetur illum ad Inquiſitores pro denunciatione remittere, Diana *p. 4. tract. 5. reſol.* 52. Leander *tract. 5. de Pœnit. diſp. 13. q.* 46. quia licet ex jure Epiſcopi in cauſis fidei poſſint ſeparatim procedere contra hæreticos, aut ſuſpectos; in Regnis tamen Hiſpaniarum ex conſuetudine & privilegio ſoli Inquiſitores, nedum in cauſa ſollicitationis, ſed etiam in cæteris cauſis fidei cognoſcunt, & procedunt,

dunt, Epiſcopis aſſiſtentibus ſolum per procuratores, qui vocari ſolent Ordinarii; quibus conſuetudinibus non derogat Bulla Gregor. & multo magis non derogat decretis a prioribus Pontificibus conceſſis, quod ſoli Inquiſitores in crimine ſolicitationis cognoſcant.

620 Reſp. 2. In aliis Regnis, & Inquiſitionibus, ubi talis conſuetudo, & tale privilegium non adeſt, denunciationem fieri poſſe ſolis Epiſcopis, ita ut denuncians liberetur ab onere denunciandi Inquiſitoribus, quia per Bullam Gregor. XV. conceditur Epiſcopis, ut poſſint ſimul, aut ſeparatim cognoſcere de crimine ſollicitationis. Item conceditur Epiſcopis, ut in cauſis fidei, tam contra hæreticos, quam contra ſuſpectos, poſſint procedere ſeparatim ab Inquiſitoribus, ex *cap. Per hoc, de hæret. in* 6. *Ut Inquiſitionis, de hæret. in* 6. & in aliis textibus apud Dianam *cit.* unde Epiſcopi de jure communi in cauſis fidei procedunt, ac proinde juriſdictio Inquiſitorum non præjudicat juriſdictioni Epiſcopi; quia non eſt Inquiſitoribus data privative, ideſt excluſive quoad Epiſcopos, ſed cumulative. Unde ait Diana, Inquiſitores eſſe datos Epiſcopis tamquam adjutores.

QUÆRES IX.

621 *Epiſcopus ſollicitans, cui ſit denunciandus?*

RESpond. Epiſcopos ſollicitantes non eſſe denunciandos Inquiſitoribus, ſed Sedi Apoſtolicæ. Leander *tract.* 5. *de Pænit. diſp.* 13. *qu.* 50. Thom. Hurt. Caſtropal. Fagund. & alii apud ipſum. Quia Epiſcopus etiam in cauſa hæreſis non ſubditur Inquiſitoribus, ex *cap. Inquiſitores, de hæreſi in* 6. & Trident. *ſeſſ.* 24. *cap.* 5. *de reformat.* his verbis:

Cauſæ criminales graviores contra Epiſcopos, etiam hæreſis (quod abſit) quæ depoſitione, aut privatione dignæ ſunt, ab ipſo tantum Summo Rom. Pontifice cognoſcantur, & terminentur.

622 Nomine Epiſcopi hic veniunt Epiſcopi titulares, item Epiſcopi electi, & a Sede Apoſtolica approbati, licet non jam conſecrati; minime ſi ſint ſolum electi.

623 Pariter Sedi Apoſtolicæ ſunt denunciandi Nuncii, ſeu Legati Sedis Apoſtolicæ, ejuſque Officiales, Illi autem dicuntur legati, miniſtri, ſeu officiales Sedis Apoſtolicæ, qui ad negotia ejuſdem Sedis deſtinati ſunt; minime, qui ad cauſas particulares quotidie a Sede Apoſtolica mittuntur. Quia iſti non negotia Sedis Apoſtolicæ, ſed perſonarum particularium tractant, licet auctoritate Sedis.

Nec obſtat, quod Inquiſitores habeant a Summo Pontifice delegationem ſpecialiter contra omnes; quia ſub delegatione procedendi contra quaſcumque perſonas cujuſcumque dignitatis, & quibuſvis generalibus verbis, non comprehenduntur Epiſcopi, niſi expreſſe & ſpecialiter de Epiſcopis in commiſſione facta fuerit mentio. Ita Leander *cit.*

QUÆRES X.

624 *Inquiſitor ſollicitans, cui ſit denunciandus?*

PEnna, & Emericus apud Leandrum *cit. q.* 51. qui tenent, Inquiſitores numerari inter delegatos Sedis Apoſtolicæ, & ejus officiales, conſequenter docent eſſe denunciandos Sanctæ Sedi.

Simanchas vero, qui tenet, eſſe ſubdelegatos, & Commiſſarios Inquiſitoris Generalis, docet eſſe Inquiſitori Generali, ſeu Supremo Tribunali Inquiſitionis denunciandos.

QUÆRES XI.

625 *An Generales Ordinum ſint denunciandi Inquiſitoribus, & a quo puniendi?*

REſpond. eſſe denunciandos Inquiſitoribus, ut patet ex verbis Bullæ Gregor. *Regulares cujuſcumque dignitatis, & præeminentiæ, aut quovis privilegio muniti exiſtant.*

626 Quantum ad punitionem vero, Sord. *in Sacro Trib. cap.* 27. *n.* 27. & apud Dianam *part.* 4. *tract.* 2. *reſ.* 23. uterque Rodr. Pegna, & Navar. volunt, quod denunciatione acceptata, non poſſint ulterius procedere contra Generales, ſed debeant Sedem Apoſtolicam monere, ut decernat, quid agendum. Id colligunt ex *cap. Inquiſitores* 16. *in* 6.

Si tamen Inquiſitores ipſi, Epiſcopos, vel alios Superiores Prælatos ſciverint, vel invenerint circa crimen hæreſeos commiſiſſe, aut eos de hoc diffamatos exiſtere, vel ſuſpectos, id tenebuntur Sedi Apoſtolicæ denunciare.

627 Reſp. poſſe Inquiſitores contra Generales procedere, Diana cit. & Freiras, non quia præfatum caput *Inquiſitores*, ſolum excipiat Epiſcopos, ut dicunt Diana, & Freiras; ſed primo, quia Greg. XV. poſtquam in verbis *n.* 483. relatis comprehendit Generales, ut concedit ipſe Bord. *cap.* 23. *n.* 114. de iiſdem ſub eadem generalitate, & ſpecialitate loquendo, concedit; *In Officio Sanctiſſimæ Inquiſitionis ſeveriſſime, ut infra, puniantur.*

628 Secundo, quia Urb. VIII. in Bulla: *Cum ſicut accepimus*, die 5. Novembris 1631. decrevit, & voluit, ut omnes conſtitutiones hactenus editæ, & imposterum edendæ in materia Sancti Officii, omnium Religionum *Profeſſores omnino comprehendant, perinde ac ſi præfati, & alii quantumlibet privilegiati in eis nominatim expreſſi fuiſſent, &c. niſi in edendis conſtitutionibus hujuſmodi ſpecialiter, & expreſſe excipiantur, etiamſi ipſi privilegiati forent magis ſpeciali nota, & expreſſione digni.* Ad cujus effectum facit derogationem omnium gratiarum, & privilegiorum in contrarium: *Cum quibuſcumque clauſulis, & decretis etiam quantumlibet extraordinariis, & cautelis quomodolibet, & ex quacumque cauſa conceſſorum, etiam ſi in corpore juris clauſa ſint.*

629 Hinc fit, quod Superiores Generales Religionum, nedum non poſſunt ſe immiſcere in cauſis ſuorum Religioſorum circa delicta hæreſis, aut ſuſpecta de hæreſi, ut habetur in Dec. Pauli V. & Alex. VII. *n.* 249. ſed debeant ſuos Religioſos remittere ad Sanctum Tribunal; verum etiam ipſi quoad præmiſſa delicta ſubduntur huic Tribunali.

630 His non obſtantibus, ait Diana, non debere Inquiſitores procedere contra Generales, ſed debere certiorem facere Supremum Tribunal.

CAPUT XII.

631 *Intra quem terminum facienda eſt denunciatio, & danda abſolutio?*

TErminus pro denunciatione facienda pendet ab edicto Inquiſitorum. In edicto Inquiſit. Hiſpan. apud Leandrum *qu.* 53. ſolent aſſignari ſex, aut ſeptem dies, *num.* 616. *&. num.* 26. *&* 237.

632 Dies autem termini non computatur in termino, Diana *part.* 4. *tract.* 5. *reſ.* 41. unde ſi edictum publicetur die Dominica hora 16. quia una dies conſtat ex 24. horis, incipit die ſequenti eadem hora, & terminat ſequenti Dominica eadem hora.

633 Quæ ignoravit publicationem edicti, tenetur denunciare non ſtatim, ac ſciat, ſed intra eumdem terminum computandum poſt diem notitiæ, quia non debet eſſe pejoris conditionis, ac illa, quæ habuit notitiam. Leander *tr.* 5. *de Pænit. diſp.* 13. *qu.* 55.

634 Quæ ſunt conformia edicto Inquiſit. Regni Siciliæ, ubi habentur hæc verba: *Abbiate da venire perſonalmente, e comparire innanzi di Noi, per dirlo, e manifeſtarlo, fra termine di giorni ſette primi ſeguenti, dopo che queſte noſtre lettere ſaranno lette e pubblicate, e di quelle averete notizia, in qualſivoglia modo, che ſia.*

635 Idem tenet Leander *cit. quæſt.* 56. cum Trullench. de ea, quæ ſcivit, ſed fuit impedita, ceſſante impedimento.

Probabilius tamen dico; quod teneatur ſtatim, Diana *part.* 4. *tr.* 5. *reſ.* 26. quia cum ſciverit, jam habuit tempus providendi, & conſulendi, *v. n.* 48.

636 Imo ſi intra terminum impedimentum futurum prævideat, puta quia debet iter agere ante terminum, eam non libero a mortali ſi non denunciet, antequam ſpiret terminus. Sicut non liberatur a mortali, ſi intra tempus quo obligat præceptum confeſſionis, & communionis annuæ, prævideat impedimentum futurum, v. g. inopiam Confeſſariorum, & non præveniat. Diana *part.* 4. *tr.* 5. *reſ.* 29. contra Joannem Sancium.

637 Termino autem culpabiliter elapſo, incidit in excommunicationem majorem latæ ſententiæ, a qua a nullo poteſt abſolvi, niſi facta denunciatione; ſicut fur abſolvi non poteſt, niſi facta reſtitutione, & ulterius ſemper in ea perdurat peccatum mortale, & obligatio denunciandi.

638 Confeſſarius prudens non debet mulierem abſolvere, antequam denunciet, ſed debet prius eam remittere ad denunciandum: idem & in aliis delictis dicendum eſt de viro, præſertim ſi ſit homo ordinarius; quia hujuſmodi abſoluti, haud amplius curant denunciare, Diana *part.* 1. *tr.* 4. *reſ.* 27. contra Bord. *n.* 86. qui ait, abſolvendam eſſe, ſi promittat denunciare; quia ſic eſt ſatis diſpoſita ad Sacramentum.

639 Hoc autem limitat Diana *p.* 1. *tr.* 4 *reſ.* 27. cum Zacardo, Rodr. & aliis, niſi urgeat neceſſitas communionis, & perſona ſit timoratæ conſcientiæ, ac promittat quamprimum denunciare; & univerſaliter, ſi adſit cauſa, ob quam prudens Confeſſarius judicet, denunciationem eſſe differendam. Idem ait Navar. apud Dianam cit. de hæretico.

QUÆRES XIII.

640 *Mulier incidit in excommunicationem ob denunciationem omiſſam, modo pænitens accedit ad Confeſſarium, promittens ſe ſtatim denunciaturam; An poſſit abſolvi?*

LUcius apud Dianam *part.* 4. *tr.* 5. *reſ.* 35. affirmat, poſſe abſolvi virtute Bullæ Cruciatæ, aut privilegiorum a Religioſis, 1. quia retinens rem alienam, poteſt bis, aut ter abſolvi cum propoſito reſtituendi, 2. quia contumax, eo quod non vult ad judicium venire, poteſt abſolvi, ſi det cautionem de ſtando judicio. Ita qui promiſit denunciare.

Reſpond. cum Diana cit. negative, ratione cenſuræ, nam non poteſt quis a peccatis abſolvi, niſi prius a cenſuris; & quia a cenſuris non poteſt quis abſolvi per Bullam, niſi ſatisfacta parte, ſequitur, quod talis mulier non poſſit abſolvi, niſi prius denunciet; idque præſertim in cauſis S. Officii, utpote quæ ſpectant ad fidem.

QUÆRES XIV.

641 *Mulier iſta, quæ incidit in excommunicationem ob omiſſam denunciationem, an facta denunciatione poſſit a quolibet Confeſſario abſolvi?*

AFfirmat Lupus *part.* 1. *lib.* 5. *art.* 3. *diff. unic. p.* 10. quia reſervatio hujus cenſuræ tamdiu perſeverat, quamdiu onus denunciandi, unde expirat ſatisfacta parte, aut mortuo denunciando: id ſuadet ex verbis edicti, quæ eſſe ſolent:

E dalla detta ſcomunica, e pene, nelle quali incorreranno i diſobbedienti, neſſuno, ſe non da Noi, o dal Supremo Tribunale del Santo Officio, potrà eſſere aſſoluto, ſe prima non averà ſoddiſfatto al S. Officio.

Reſp. non poſſe a quolibet Confeſſario abſolvi; bene vero virtute Bullæ, aut a Regularibus virtute privilegiorum. Bordon. *in S. Trib. c.* 30. *n.* 10. Ratio primi, quia talis excommunicatio eſt reſervata Pontifici, & Inquiſitoribus, præſertim ex Decr. die 3. Januarii 1623. relato *n.* 617.

Præterea fruſtranea eſſet reſervatio, ſi ceſſante onere denunciandi, cenſura jam incurſa poſſet a quolibet, etiam non privilegiato, abſolvi; nam non haberet effectum ante ſatisfactionem; quia ſecluſa reſervatione, cenſura impoſita ad ſatisfactionem, non poteſt ante ſatisfactionem partis nolentis abſolvi; ſicut potens, & nolens reſtituere, abſolvi non poteſt, quamvis furtum non ſit reſervatum: nec effectum haberet poſt, quia tunc ceſſaret. Verba autem edicti ſolum dicunt, quod non poſſit abſolvi, niſi prius denunciet; minime quod facta denunciatione, abſolvi poſſit a quolibet Confeſſario, etiam non privilegiato.

Ratio ſecundi, quia ſatisfacta parte, Regulares habent privilegia abſolvendi ab omnibus reſervatis Pontifici, exceptis contentis in Bulla Cœnæ; & multo magis cæteri Confeſſarii virtute Bullæ Cruciatæ.

642 Hinc recte advertit Diana *cit. reſ.* 29. tam in hoc, quam in cæteris caſibus Inquiſitionis, eos, qui neglexerunt denunciare, quando poſtea denunciant, non teneri Inquiſitoribus negligentiam fateri, nec cum eis pro abſolutione confiteri; quia jam poſſunt a Regularibus, & a cæteris virtute Bullæ abſolvi. Quod valde facilitat negligentes ad denunciandum: & debent ad hoc Confeſſarii attendere, ne pœnitentes hujuſmodi deterreant, & a denunciando impediant.

Ex his colliges, mulierem ſollicitatam, extincto onere denunciationis, quatenus v. gr. Confeſſarius eſt mortuus, aut ex alio capite, poſſe ut ſupra abſolvi. Leander *tr.* 1. *de Pænit. diſp.* 13. *qu.* 59.

QUÆRES XV.

643 *Mulier incidit in excommunicationem ob omiſſam denunciationem, modo ei ſupervenit legitimum impedimentum: An poſſit abſolvi?*

REſp. Poſſe abſolvi a privilegiatis, vel virtute Bullæ, ad reincidentiam, & cum promiſſione denunciandi impedimento ceſſante; quo quidem ceſſante, non denunciando denuo reincidit in culpam, & cenſuram reſervatam. Ratio eſt, quia durante legitimo impedimento non obligat ſatisfactio partis; non tamen extinguitur, ſed ſuſpenditur, niſi adſit caput, quo extinguatur obligatio denunciandi. Suadetur a pari de eo, qui fuit in culpa ad reſtituendum, & poſtea evadit impotens, qui poteſt abſolvi durante impotentia.

Durante autem impedimento, v. gr. infirmitate, &c. non tenetur quis denunciare per alium, v. gr. per Confeſſarium, quia obligatio denunciandi eſt perſonalis. Imo, ſi quando primo habuit notitiam ſollicitationis, aderat impedimentum, tunc eo durante poteſt a quolibet ſimplici Confeſſario abſolvi cum promiſſione, ut denunciet impedimento ceſſante: quia tunc nec habetur reſervatio, nec delictum non denunciando.

644 Prudens autem Confeſſarius non debet hujuſmodi mulierem abſolvere, ſi impedimentum eſt duraturum per paucos dies, in quibus non urgeat neceſſitas Communionis; ſed tenetur eam monere de obligatione denunciandi, & ei abſolutionem negare: ſi vero neceſſitas urgeat, debet eam abſolvere, ſupradictam promiſſionem exigendo.

CAPUT XIII.

De 12. & ultima Clauſula.

645 QUod ſi hoc officium prætermiſerint, vel pænitentes docuerint non teneri ad denunciandum

Confeſſarios ſollicitantes, ſeu tractantes, ut ſupra, iidem locorum Ordinarii, & Inquiſitores illos pro modo culpæ punire non negligant.

646 Confeſſarii non monentes ſuos pœnitentes de onere denunciationis, aut docentes non teneri, peccant mortaliter, ut patet per illam particulam *mandantes*, in 10. clauſula appoſitam *n.* 589. & ulterius incurrunt pœnas ab Alex. VII. & Paulo V. fulminatas, *n.* 248. *&* 350. relatas.

647 Et idem dico de cunctis Superioribus, & Religioſis, qui ſuos pœnitentes, aut conſilium petentes non monent de onere denunciationis, aut eos docent non teneri in delictis Sancti Officii, etiam de levi ſuſpectis, ut conſtat ex ipſis decretis cit.

Q U Æ R E S.

648 *Confeſſarius, poſtquam ſollicitavit mulierem, ſciens eam denunciaturam, ut id evaderet, fecit, ut confiteretur cum alio Confeſſario, fingens eum habere auctoritatem ex S. Officio, ſicque haud amplius obligari: hinc ille alius Confeſſarius ex condicto idem fingens, excepit mulieris confeſſionem. Quæritur, quomodo ſe gerere debeat tertius Confeſſarius cum hac muliere?*

REſpond. Debere eam monere ad denunciandum Confeſſarium ſollicitantem, manifeſtando Tribunali utriuſque Confeſſarii dolum. Sequitur ex Decreto de *n.* 249.

C A P U T XIV.

De qualitate delicti ſollicitationis.

Q U Æ R E S.

649 *An Confeſſarius ſollicitans ſit ſuſpectus de hæreſi?*

650 COnfeſſarius in actu confeſſionis ſollicitans ad inhoneſta eſt ſuſpectus de hæreſi, quia ſpecialiter adverſatur fini principali Sacramenti pœnitentiæ, qui eſt peccatorum remiſſio, dando (ut ait Greg.) pro medicina venenum; & ſic videtur, quod male ſentiat de Sacramento Pœnitentiæ.

651 Eadem ratione Confeſſarius, qui in confeſſione ſollicitaret ad alia crimina, eſſet ſuſpectus de hæreſi. Alberghinus *in man. qualif. pag.* 136: Pegna, Freiras, & alii contra Alderete, Port. & Bonac. apud ipſum. Non incurreret tamen pœnas a Pontificibus contra ſollicitantes fulminatas, quia hæ pœnæ ſunt contra ſollicitantes ad inhoneſta fulminatæ, ob ſpecialem turpitudinem ſollicitationis, quatenus ſollicitatio ad inhoneſta eſt valde periculoſa, & confeſſionem maxime odioſam reddens. Diana *part.* 4. *tr.* 5. *reſ.* 17. Nec eas incurrit ſollicitans ad inhoneſta in aliis Sacramentis; quia cum talis ſollicitatio in aliis Sacramentis non ſit ita facilis, Pontifices eas inflixere contra ſollicitantes in confeſſione. Diana *citat. reſol.* 16.

652 Eſt ſuſpectus de fide Confeſſarius, ſi ſollicitet immediate ante, vel poſt; quia ſic ſollicitans cenſetur in confeſſione ſollicitare. Diana *cit. reſol.* 50. contra Souſam, qui dicit, eum non eſſe de fide ſuſpectum: quia dum in actu confeſſionis non ſollicitavit, ſed ſollicitationem diſtulit, aut anticipavit; dat intelligere, ſe noluiſſe integritatem confeſſionis commaculare.

653 Similiter eſt ſuſpectus de fide Confeſſarius ſollicitans ex occaſione, aut prætextu confeſſionis, vel ſimulando confeſſionem; quia Sacramento abutitur, eique injuram infert. Diana *cit. reſ.* 50.

654 Confeſſarius ſollicitans in Confeſſionario, non ex prætextu, nec occaſione confeſſionis, nec ſimulando confeſſionem, eſt ſuſpectus, & abjurare debet, Diana *p.* 4. *cit. reſ.* 56. *& p.* 10. *tract.* 14. *reſ.* 51. contra Carenam, quia Greg. XV. poſtquam recenſuit ſeptem capita ſollicitationis, inter quæ eſt ſollicitatio in Confeſſionario abſque occaſione, aut prætextu confeſſionis, ut in *n.* 522. immediate ſequitur, & injungit Inquiſitoribus: *Ut ſuper his contra prædictas ſimul vel ſeparatim in omnibus, prout in cauſis fidei, &c. inquirant, & procedant.* His accedit praxis, tam Inquiſitionis Romanæ, ex Diana *cit.* quam Inquiſit. Hiſpaniæ, ex Alberghino *cit. p.* 233. *numer.* 6. quia hujuſmodi Confeſſarii habentur ſuſpecti de fide, & abjurant: quoniam injuria loci redundat in Sacramentum, cujus locus eſt Tribunal. Dantur igitur ſuſpecti ſuſpicione ex præſumptione juris de jure; *vid. numer.* 603. Carena vero negat eſſe ſuſpectum, quia ex ſola ratione loci nulla ſuſpicio oritur.

655 In caſibus, in quibus Confeſſarius ſollicitans eſt ſuſpectus, eſſe ſuſpectum de vehementi, in praxi ſervat Inquiſitio Rom. de levi Inquiſitio Hiſpana.

656 Mulier tamen Confeſſarium ſollicitans non eſt ſuſpecta de hæreſi, 1. quia non accedit ad Confeſſarium animo ſe accuſandi, & Sacramentum pœnitentiæ ſuſcipiendi; adeoque cum nullum ſit Sacramenti initium, nullus eſt Sacramenti abuſus; ut patet de illo, qui ad Confeſſarium callide accedit animo eum inducendi ad compoſitionem, & furtum: 2. quia nullum eſt jus, quod eum præſumat ſuſpectum. Diſpar autem eſt ratio de ſacerdote pœnitentem ſollicitante, quia pœnitens vel ſupponitur accedere animo confitendi, & Sacramentum pœnitentiæ ſuſcipiendi, & ſic accedit pro ſacramentali confeſſione; ac proinde Confeſſarius ſollicitando ad inhoneſta, aut ad alia crimina, vel in aliis Sacramentis, dicitur Sacramento abuti, & inde ſuſpectus de hæreſi, quamvis pœnitens ſollicitationi conſentiat, & Sacramentum minime perficiatur: *v. n.* 494.

Et tunc Confeſſarius ſollicitans ad inhoneſta, ſed ſuſpectus de hæreſi, nedum ex vi Bullæ Greg. XV. verum etiam independenter ab illa, ſicut eſt ſuſpectus ſollicitans ad alia crimina ob abuſum Sacramenti.

Vel ſollicitatio ſupponitur facta a Confeſſario in confeſſionario extra occaſionem confeſſionis, vel quando Confeſſarius in confeſſione a muliere ſollicitatus conſenſit. Et tunc adhuc eſt diſparitas, quia licet in neutro caſu habeatur initium Sacramenti, nec Sacramentum, cum pariter mulier non accedat animo ſe accuſandi; in priori tamen caſu habetur ſuſpicio ex præſumptione juris de jure, per recenſita verba Greg. XV. non ſic in poſteriori; quia nullum habetur jus, quod mulierem ſollicitantem ſuſpectam præſumat: *v. n.* 603.

EXA-

E X A M E N ORDINANDORUM, PRÆDICATORUM, ET MISSIONARIORUM.

TOMUS TERTIUS,

C O M P L E C T E N S

SACRAMENTUM ORDINIS, ET SACROSANCTUM SACRIFICIUM MISSÆ, inſuper aptas, atque expeditas regulas ad Apoſtolicum Sacræ Concionis & Miſſionis miniſterium rite exercendum.

A C C E S S I T N O V I S S I M E

EXAMEN CONCILIORUM, & EXAMEN RITUUM.

P A R S P R I M A.

Examen Ordinandorum.

C A P U T I.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

Quid & quotuplex ſit Ordo.

ORdo, *eſt ſignum quoddam, in quo ſpiritualis poteſtas traditur ordinato ad ſacroſanctum Miſſæ Sacrificium, & Euchariſtiam perficiendam.*

2 Ordines ſunt ſeptem: *Oſtiariatus, Lectoratus, Exorciſtatus, Acolytatus, Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus.*

3 Omnes Ordines ſunt res ſacræ; primi tamen quatuor dicuntur minores, & non ſacri; ultimi vero tres dicuntur majores, & ſacri. Ratio differentiæ eſt multiplex, 1. quia ultimi tres immediatius ordinant homines ad ſacrificium Miſſæ, & Euchariſtiam conficiendam, 2. quia in Eccleſia Latina habent annexum votum ſolemne caſtitatis, ita ut impediant, & dirimant matrimonium, 3. quia obligant ad divinum Officium recitandum, 4. quia majores non poſſunt ſuſcipi plures eodem die, ſed unus, nec Subdiaconatus ſimul cum minoribus; neque ſuſcipi poſſunt, niſi ſex Sabbatis, videlicet, quatuor anni temporum, Sabbato ante Dominicam Paſſionis, quod dicitur Sitientes, & Sabbato Sancto, niſi adſit diſpenſatio Papæ; minores vero ſuſcipi poſſunt omnes quatuor eadem die, & non tantum in recenſitis ſex Sabbatis, ſed etiam quolibet die Dominico, vel feſto de præcepto, imo ex conſuetudine in die Veneris ante dicta ſex Sabbata, vel in feria quarta quatuor temporum, *n.* 26. 5. demum, quia majoribus initiati poſſunt ſolemniter, & ex officio ſacra vaſa nuda manu tangere, non ita minoribus initiati, niſi ex commiſſione, & neceſſitate.

Non peccant autem aliquo Ordine minori, aut prima tonſura initiati, nuda manu tangentes ſacra vaſa, in quibus non ſit Euchariſtia. Item nec laici, aut fœminæ, peccant mortaliter, niſi adſit contemptus; ſed venialiter, imo neque venialiter, ſi adſit juſta cauſa, aut neceſſitas. Vaſa autem ſacra, quæ Euchariſtiam continent, tangi non poſſunt ſine peccato mortali, niſi a Sacerdotibus, & Sacerdote deficiente, a Diacono.

4 Epiſcopatus eſt Ordo. Nam eſt ſpiritualis poteſtas ordinandi Sacerdotes, & Epiſcopos; conficiendi Sacramentum Confirmationis, Chriſma, Oleum ſanctum, &c. Non eſt autem Ordo diverſus a Sacerdotio, ſed eſt quidam gradus, & extenſio Sacerdotii ad præmiſſa munera; unde novum characterem non imprimit, ſed Sacerdotalem præexiſtentem ampliat, idem dic de Archiepiſcopatu, & Papatu.

5 Hinc invalide, qui Sacerdos non eſt, ordinaretur in Epiſcopum, quia Epiſcopatum eſſentialiter Sacerdotium prærequirit: non ſic in aliis Ordinibus, licet enim illicite ordinaretur Sacerdos, qui aliis Ordinibus non eſſet initiatus, valide tamen ordinaretur, quia Sacerdotium non eſſentialiter, ſed tantum ex præcepto alios Ordines præſupponit.

Epiſcopus, ſi non conſecretur a tribus Epiſcopis, ſed ab uno ſolo ex diſpenſatione Pontificis, valide conſecratur, quia adeſt praxis Pontificum, S. Gregor. & Gregor. XIII. qui diſpenſarunt, ut refert Cardenas *differt.* 2. *n.* 501.

6 Cardinalatus non eſt Ordo.

7 Omnes ſeptem Ordines conſtituunt unum Sacramentum Ordinis unitate aggregationis, & ordinationis ad unum finem, qui eſt, ſacrificium Miſſæ, & & Euchariſtia conficienda.

8 Hinc tam Epiſcopus Ordines conferens, quam Clericus recipiens debet eſſe in gratia, alias peccabit mortaliter.

9 Omnes Ordines imprimunt characterem, ac proinde non poſſunt ſine ſacrilegio reiterari.

10 Character, qui ab Ordine imprimitur, eſt quædam qualitas ſpiritualis animæ inhærens; & definitur, quod ſit ſignum quoddam ſpirituale impreſſum in anima, per quod diſtinguitur homo tali ſigno ſignatus ab aliis, & dignoſcitur Deo conſecratus, & ab eo deputatus ad gratias, & dona Chriſti diſpenſanda, & ad ejuſdem munera exercenda. Character imprimitur, quando tangitur inſtrumentum porrectum ab Epiſcopo proferente verba.

Character enim imprimitur eo tempore, quo producitur gratia: quia character eſt effectus ſecundarius, gratia primarius. Gratia autem producitur in eo inſtanti, quo Sacramentum eſt completum; quia Sacramentum eſt ſignum practicum; unde gratiam cauſat in eo inſtanti, quo habet perfectam ſignificationem, ad quam eſt inſtitutum: *v. num.* 183.

Si ponatur obex peccati mortalis, gratia non cauſatur; cauſatur vero character, & gratia illa ex opere operato cauſatur ſolum ablato obice.

11 Materia remota Sacramenti Ordinis in generali eſt ipſum inſtrumentum; materia proxima eſt traditio, & acceptatio ipſius inſtrumenti; forma vero ſunt verba prolata ab Epiſcopo in traditione inſtrumenti.

Materia, & forma debent eſſe ſimul moraliter, requiri-